

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

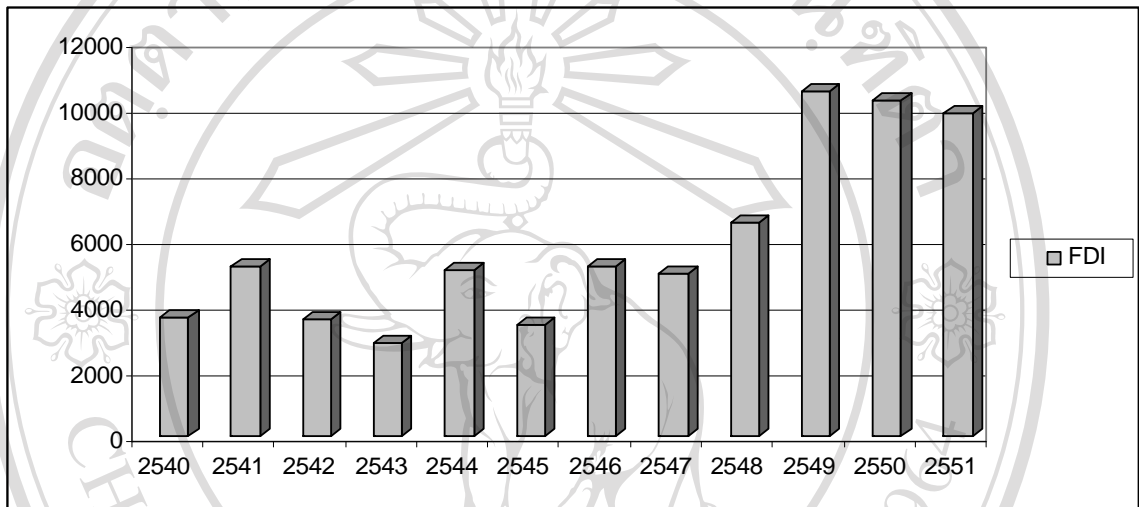
ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนับเป็นเป้าหมายของการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาคที่รัฐบาลให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ไม่ว่าจะประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่กำลังพัฒนา ต่างก็ให้ความสำคัญแก่การสะสมทุนเป็นหลัก สำหรับในประเทศที่กำลังพัฒนาต่างๆ รายได้ประชาชาติอยู่ในระดับต่ำเป็นผลทำให้การออมภายในประเทศอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลให้การสะสมทุนในประเทศอยู่ในระดับต่ำ ทำให้เป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ การลงทุนจากต่างประเทศจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการเพิ่มขึ้นของการสะสมทุนในประเทศ เพื่อที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้เพราะการลงทุนทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น บางครั้งก็ทำให้ผลผลิตใหม่ๆ ซึ่งทำให้ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น ดังนั้นประเทศต่างๆ จึงหันมาระดมทุนในประเทศของตน สำหรับประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายซึ่งส่วนมากมักมีการออมอยู่ในระดับต่ำ จึงพยายามชักชวนให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาประเทศหนึ่งที่ยังขาดแคลนเงินที่จะเข้ามาลงทุนในกิจกรรมต่าง รัฐบาลของประเทศจึงยังคงให้ความสำคัญต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เพื่อให้มีผู้ลงทุนชาวต่างประเทศเข้ามาดำเนินการสร้างความเจริญทางอุตสาหกรรม ตลอดจนมีการใช้เทคนิคการผลิตใหม่ๆ แทนที่การผลิตแบบล้าสมัยและด้วยประสิทธิภาพ ทำให้มีผลผลิตที่เพิ่มขึ้นและเกิดอุตสาหกรรมใหม่ตามมา แทนที่จะให้ทรัพยากรบางอย่างปล่อยไว้โดยที่ไม่สามารถนำมาใช้เพื่อการพัฒนาประเทศต่อไปได้

สำหรับในประเทศไทยการลงทุนจากต่างประเทศมีบทบาทสำคัญมากในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศมาเป็นเวลานาน เนื่องจากระดับเงินออมภายในประเทศมีไม่เพียงพอต่อการลงทุน ดังนั้นจึงต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศเพื่อนำมาลงทุนสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยในช่วงแรกๆ เงินทุนไหลเข้าจากต่างประเทศจะเป็นลักษณะเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศโดยอยู่ในรูปของเงินกู้ยืมและเงินให้เปล่าแก่ภาครัฐบาล ต่อมาเมื่อประเทศมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจดีขึ้นลักษณะของเงินทุนไหลเข้าจากต่างประเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างไปจากเดิม โดยอยู่ในรูปของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและเงินให้กู้ยืมแก่ภาคเอกชนมากขึ้น ซึ่งเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นให้เศรษฐกิจ

ของประเทศขยายตัวในระดับสูงทำให้โครงสร้างการผลิตและการลงทุนเปลี่ยนแปลงไปโดยก้าวไปสู่อุตสาหกรรมที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนมากขึ้นจากสถิติการลงทุนจากต่างประเทศของประเทศไทยในระยะที่ผ่านมา

รูปที่ 1.1 แสดงปริมาณเงินลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศที่มาลงทุนในประเทศไทย

(หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

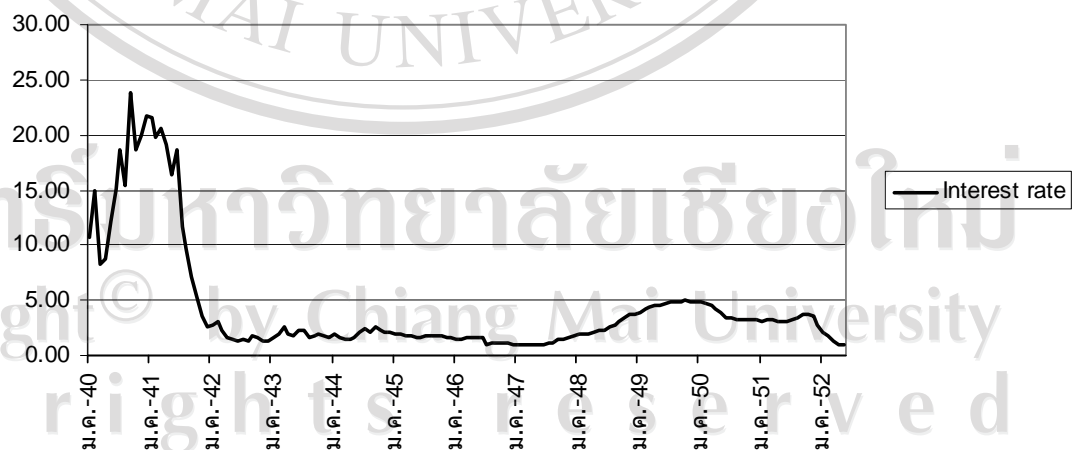
จากการที่ประเทศไทยมีนโยบายที่ส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ส่งผลให้ในแต่ละปีมีเงินทุนไหลเข้ามาในประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งการไหลเข้าของเงินทุนเหล่านี้ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจไทยทั้งทางด้านดีและทางด้านลบ กล่าวคือถ้ามีเงินทุนเข้ามาในปริมาณที่พอดีมีการจัดการที่ดีก็จะช่วยส่งเสริมระบบเศรษฐกิจให้ดีขึ้น แต่ถ้ามีเงินทุนเข้ามามากเกินไปก็อาจทำให้เกิดภาวะฟองสบู่และเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจได้ เหมือนในปี พ.ศ. 2540 สำหรับข้อเสียอีกด้านหนึ่งก็คือกิจการหลายอย่างที่ชาวต่างชาติมักมาลงทุนจะเป็นการผลิตสินค้าขึ้นกลางเพื่อนำไปส่งต่อยังประเทศที่ 3 โดยอาศัยผลประโยชน์จากค่าจ้างแรงงานที่ต่ำหรือการคุ้มครองของรัฐบาลที่ยังไม่เข้มแข็งพออย่างไรก็ตามเราไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าสภาพเศรษฐกิจของไทยที่เป็นอยู่ยังมีการต้องการเงินทุนและวิทยาการจากภายนอกอยู่มาก

ปัจจัยหนึ่งซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นแนวคิดของเนิร์คส์ (Nurkse) ได้กล่าวว่า สาเหตุที่เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศคือ ผลกำไร เนื่องจากมีความแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยระหว่างประเทศ โดยเงินทุนจะเคลื่อนย้ายจากประเทศที่มีอัตราดอกเบี้ยภายในประเทศต่ำกว่าไปยังประเทศที่มีอัตราดอกเบี้ยภายในประเทศสูงกว่า ทฤษฎีของ

เนิร์ก(Nurkse) จึงเป็นทฤษฎีที่เหมาะสมกับการอธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดการลงทุน ถ้าอัตราดอกเบี้ยภายในประเทศของประเทศใดสูงขึ้นเรื่อยๆ เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศ และความแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยภายในและภายนอกประเทศสูงมากเพียงพอที่จะคุ้มกับความเสียแล้วเงินทุนจะเคลื่อนย้ายออกจากประเทศที่อัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าไปยังประเทศที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่า ทฤษฎีของเนิร์ก(Nurkse) ยังใช้อธิบายได้ว่า สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุน จากประเทศที่พัฒนาแล้วมายังประเทศที่กำลังพัฒนา ก็เนื่องจากความแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา ประเทศพัฒนาแล้วมีอุปทานเงินทุนในประเทศค่อนข้างมาก อัตราดอกเบี้ยจึงค่อนข้างต่ำกว่าเงินทุน จึงไหลออกนอกประเทศไปยังแหล่งที่มีโอกาสได้รับอัตราดอกเบี้ยในอัตราที่สูง ซึ่งก็คือ ประเทศกำลังพัฒนา ที่มีความต้องการเงินทุนสูงกว่าอุปทานเงินทุนที่ประเทศพัฒนาแล้วมีอยู่ ประเทศที่พัฒนาแล้วจึงเป็นประเทศผู้ส่งออกทุน ส่วนประเทศกำลังพัฒนาจึงเป็นประเทศผู้นำทุนเข้า

นับตั้งแต่ธนาคารแห่งประเทศไทยมีนโยบายการเปิดเสรีทางการเงินที่ประเทศไทย ได้มีการใช้อัตราดอกเบี้ยลอยตัว(Floating interest rate) ซึ่งอาจมีการปรับเปลี่ยนขึ้นหรือลงได้ตามสถานการณ์ตลาดเงิน การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยแต่ละครั้งจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ซึ่งอัตราดอกเบี้ยคือผลตอบแทนจากการลงทุนและเป็นต้นทุนของการกู้ยืมในภาคการเงิน ดังนั้นความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจึงเป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อการลงทุนและกู้ยืม

รูปที่ 2 แสดงอัตราดอกเบี้ยในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2552

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ดังนั้นความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยอาจเป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ซึ่งถ้าอัตราดอกเบี้ยมีความผันผวนมากก็อาจจะส่งผลกระทบต่อการลงทุนโดยตรงในทางกลับกันถ้าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเกิดความผันผวนก็อาจจะส่งผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยมีความผันผวน จากประเด็นดังกล่าวผู้ทำการวิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความผันผวนของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงและเป็นประโยชน์ต่อการลงทุนระหว่างประเทศของประเทศไทยรวมไปถึงเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ทำธุรกรรมเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยใช้เทคนิคทางเศรษฐมิติด้วยวิธี Bivariate GARCH เพื่อให้ทราบถึงการปรับตัวระหว่างอัตราดอกเบี้ยกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

เพื่อจะได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ซึ่งสามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์กับผู้ทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและอัตราดอกเบี้ยนั้นมีปัจจัยที่หลายอย่างที่มีความสัมพันธ์กับสองตัวแปร เช่น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เงินเฟ้อ ฯลฯ แต่ในการศึกษาครั้งนี้จะมุ่งศึกษาถึงความสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ยกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเท่านั้น โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิเป็นอนุกรมเวลารายเดือน ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2552 จำนวน 146 ข้อมูล จากธนาคารแห่งประเทศไทย (www.bot.or.th) และข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รวมถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง